

۲۰۱۷/۱۰/۱۸

رحمت الله آریا

د افغان زړورتیا او غمیزه^۱

لېکوال: سترجنرال الف. الف. لیاخوفسکي^۲

د کتاب لنډه پیژندنه :

د افغان - شوروي د جگړې د رېښتوني اړخ غوڅ څرگندونکی ، د افغان زړورتیا او غمیزه (د ۲۰۰۴ ز کال چاپ گڼه) اوس له کتاب پلورنځیوڅخه تر لاسه کېدای شي. د کتاب لېکوال د افغان د جگړې جنگیالی او د شوروي د پوځ لوړ پوړی چارواکی د پوځ ستر درستیجنرال الف الف لیاخوفسکي چې په خپلو شنوکي يې له خپلو معاصرو لېکوالانو څخه لا څو گامه وړاندې ایښي د جگړې د کلونو په ترڅ کې په جگړه کې د احمدشاه مسعود ونډه په ژوره توگه څیړلي ده. څیړونکي به د دریمگړي لاس له زرواخونو سره په دغې شنني کې په هېڅ ډول مخامخ نه شي او د لویدیځ د غلطو مالوماتو د بگرد خپرونکو د گن شمیر ښوونو چپانو برعکس ، دغه شننه د مسعود خیانتکارانه کړنې يې اهمیت نه گڼي او نه يې د لویدیځو دولتونو د رسنیو د ورهنگرو سترگو په څیر له هغه څخه کوم تاکتیکی نابغه جوړ کړی ځکه لویدیځ په وار وار نوموړي ته د همدغې انځورگرۍ له سترگو کتلي دي.

لیاخوفسکي د مسعود زبیره شننه له آره او په حقیقي ډول ترلاس لاندې نیسي ، داسې نوی مالومات را برېښوي چې د شوروي د یوه یوازیني لوړ پوړي چارواکي له خوا را ډگر ته کیږي اود هری ورځي په تېرېدا د جگړې د محکومولو لپاره د جگړې د جزئیاتو په مخلوڅوني کې ښکېل دی.د کتاب له ۶۳۰ (می) پاڼې نیولې تر ۶۷۴ (می) پاڼې پورې اصلي لاسوندونه کتب مې بیا لیکل شوي دي، ورسره شخصي لیکونه او هغه تړونونه را څرگند شوي چې د احمدشاه مسعود او د شوروي د لوړي قوماندې ترمنځ ترسره شوي او گن شمیر يې مسعود په خپله لاسلیک کړي دي. د همدغې برخې لنډیز داسې دی:

^۱ TRAGEDY AND VALOR OF THE AFGHAN

^۲ GENERAL A.A. LIAKHOVSKI

- (۱) د ۱۹۸۰ ز کال د اپریل په میاشت کې مسعود د شوروي د لوري قوماندې له چارواکو سره تړون وکړ. د زیاتو مالوماتو لپاره وگورئ: افغانستان، د شوروي د ترهگرې واکمنۍ پای^۳، پ. ۶۰
- (۲) مسعود د تړون د مودې له پای ته رسیدا وروسته بیا هم د تړون درناوی وکړ او د جگړې د کلونو په ټول بهیر کې تړونونه له سره نوي کېدل.
- (۳) د شوروي د څارگرې (استخباراتو) ادارې یو روزونکی مأمور له مسعود سره د هغه په کور کې د څو کالو لپاره ژوند وکړ. د روزونکي مأمور نوم (اناتومي^۴) [ډگروال اناتولي ت^۵] دی چې مسعود ته یې د کارل مارکس^۶ او ولادیمیر ایلیچ لینن^۷ د فلسفې زده کړه ورکړه.
- (۴) لیاخوفسکي: " احمدشاه مسعود له ډیرو لومړیو ورځ پلان درلود چې افغانستان درې ورې کړي او ویې ویشي"، د هغه لویه موخه دا وه چې د تاجیکستان تاجکان له افغان ټبرو تاجکانو سره د (سترتاجیکستان) ترنامه لاندې راټول او خپله پرې واک وچلوي.
- (۵) مخکې له دې چې په ۱۹۹۲ ز کال کې مجاهدین پر کابل ورننوځي، مسعود لا وختي د خپلو کوماندویانو له ډلو سره پر کابل ورننوتلی وو. کوماندویانو ته یې لارښوونه کړې وه چې په کمونیستانو دي ونه وژني، هغوی ته دنده ورکړل شوې وه چې د گلبدین حکمتیار د پلویانو د موندلو په لټه کې شي او هر چیرته یې چې ومومي و دي وژني.
- (۶) بیا هم د ۱۹۹۲ ز کال (په لومړیو کې - ژ) مسعود د نجیب الله له توپچي ځواک او هوايي ډلگيو سره کار وکړ، کابل ته د رانیږدې کېدونکو مجاهدو ډلوځای ځایگي او [کواردیناتورنه] یې [دولت ژ-] ته ورکول او په دې ډول هغوی د کمونیستانو په بمباریو کې له منځه تلل.
- پورتنې بیلگې د همدغه کتاب د مالوتو له پانگو څخه یوه ډیره کوشنۍ برخه ده. دغه کتاب په ۸۰۰ پاڼو کې دی چې ۳۴۰ انځورونه لري او دغه په روسي ژبه لیکل شوی کتاب د معاصرو څیرونکو د لوستنې او پلټنې لپاره یو حتمي او جدي کتاب دی. د لیکوال یادښت: په دغه لېکنه کې د جنرال لیاخوفسکي تر نامه لاندې د مالوتو ټولگه د گڼ شمیر روسي خپرنديو ټولنو اودولتي سرچینو له پلوه کارول شوې ده.

---

^۳ : *Afghanistan, Ending the Reign of Soviet Terror*, page ۶۰

^۴ Anatomy

^۵ Colonel Anatoly T

^۶ Karl Marx

^۷ Vladimir Lenin

د انځورونو شرح:

Полевой командир Ахмад Шах Масуд в кругу своих сторонников, 1980 год

۱۹۸۰ زکال پنجشیر، مسعود او دهغه د هملازو ملگرو یوه ډله له شوروي مرکزچیانو سره غونډې ته د رسیدلو په حال کې.

Генерал армии В.Н.Вареников на встрече с братьями Ахмад Шаха в Кабуле, сентябрь 2003 года

" ستر جنرال د مسعود له وروڼو سره په ۲۰۰۳ زکال کې ، کابل " احمدضیا او ولي د احمدشاه مسعود له پلوه په پیل شوی لاري روان دي او له مسکو سره خپل نېردي اړیکي ټینګ ساتي.

Возложение цветов на могилу Ахмад Шаха Мусуза, сентябрь 2003 года

" پنجشیر ، ۲۰۰۳ زکال ، د احمدشاه مسعود پر قبر گلان" په انځور کې د درناوي د وړاندې کونکو ډله : د روسيې دفاع وزير سيرگي ايوانوف [^] او سترجنرال والنتين آي. وارنينکوف [^] له نورو سره يوځای ولاړ دي ددفاع وزير ايوانوف وويل چې " دی (مسعود) د روس د ولس يو ډير ښه ملگری وو"

Заместитель министра обороны РФ по тылу генерал армии В.И.Вареников у мавзолея Ахмад Шаха Мусуза, февраль 2002 года

[^] Russian Minister of Defense, Sergei Ivanov

[^] General of the Army Valentin I. Varennikov.

" سترجنرال ولادیمیر ایزانوف د روسیې د دفاع د وزیر مرستیال^{۱۰} په پنجشیر کې د مسعود د قبر پر سر ، ۲۰۰۲ " جنرال او د ترهغه شاه ولاړ کسان خپل وژل شوي ملگري ته پوځي سلام وړاندې کوي

یادښت لیک: په [ویرگل " "...] کې نیول شوي کلمات د انځور شرح څرگندوي چې له روسي ژبي را ژباړل شوي دي، له هغه وروسته کلمات د کتاب د لیکوال [سترجنرال لیاخوفسکي – ژ] دي. د انځور سرچینه: سترجنرال الکساندر لیاخوفسکي د ډاکټرنجیب الله شوروي سلاکار مرستیال.

بروس ریچارډسن

پای

---

^{۱۰} General of the Army and Deputy Minister of Defense, Vladimir Isakov at the Tomb of Massoud, Panjsher, ۲۰۰۲